

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓN

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 8 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranger, 5

VENEDOR DE SANTS

—¿Com la vols aquesta Santa Magdalena?... ¡Ja arrepentida ó avans d' arrepentirse?

CRÒNICA

A L ser proclamada reyna d' Espanya D.a Isabel II (29 de setembre de 1833), Barcelona que acabava de passar la patibularia tungada del Conde de Espanya, respirà ab fruició y solemnitat plena d' esperança l' comens del nou reynat ab animades festas. Un dels números que tingué més crit fou un torneig, à cárrech de alguns militars de la guarnició, organisat en las Hortas de Sant Bertrán. ¿Y no saben qui fou el director de aquell simulacre? D. Juan de la Pezuela, oficial de caballería, el mateix que pochs anys després, lluytant ab las faccions carlistas, havia de guanyar el títul de Conde de Cheste, per el qual fou coneut en lo successiu fins al dia de la seva mort ocorreguda la setmana passada.

Desde l' any 33 de l' anterior centuria fins al any 6 del present sicle, ja veuhen si ha plogut vegadas... Y ab tot l' home s' aguantava ferm, contava anys y més anys y anava acostantse als cent, com si, en sa qualitat de Académich de la Llengua, s' hagués pres al peu de la lletra la condició de *inmortal* que s' atribueixen els seus congéneres francesos.

Veritat es que desde que s' retirà de la política... ó millor dit, desde que la Revolució de Setembre del any 68 li donà las dímissorias, ja no sigué més que una especie d' estàtua vivent... ó millor dit una figura decorativa. Y en calitat de tal ben pocas pedras se li posarían en el fetje. Els periódichs de Madrid confirmen aqueixa apreciació, al consignar que no ha mort de cap malaltia, sino que s' ha extingit naturalment, com un llum quan se li acaba l' oli.

* * *

Barcelona va conéixer al Conde de Cheste en una època memorable, y res me sembla més oportú avuy, ab motiu de la seva defunció, que produhir un petit enfilay de recorts.

Al any 67 vingué á substituir en el mando militar del Principat al general Cotoner, un mallorquí de mal sangro, que tot ho arreglava ab quatre tiros. El general Cotoner fou qui, sense ferhi cumpliments, com si s' tractés de la cosa més natural del mon, immolà en els fossos de la Ciutadela als dignes oficials Mas y Ventura, tatxats de conspiradors. Sigué baix el seu mando que 'ls Mossos d' Esquadra fusellaren al poble, en plena Rambla del Mitj, à entrada de fosch, quan era més espessa la corrúa de gent que s' hi passejava...

La substitució del general Cotoner per el Conde de Cheste sigué com un petit alivi. Era aquest à la fi tot un caballer y no crech que li agradés la bárbara efusió de sanch. ¿Qué n' hauria tret després de tot, si no exacerbar més y més l' esperit del poble? La revolució era inevitable: s' respirava en l' atmósfera: s' mastegava. Y l' Capità general se contentava ab agafar lliberals y deportarlos sense formació de causa, qu' era en veritat lo menos que podia ferse. No fusellava; pero donava sustos.

ELS QUE SE 'N VAN

El comte de Cheste.

No es gens petit el que rebé un dia 'l bon Serafí Pitarrà. Creguin que n' hi havia pera que se li hagués parat en sech el singlot, lo qual hauria sigut molt de deplorar trobantse com se trobava llavoras en plena producció de sos celebradíssims *Singlots poétichs*.

Figúrinse que quan menos s' ho esperava se li presentaren à la rellotjeria del carrer d' Escudellers dos ajudants del Conde de Cheste, ab ordre de que anés immediatament ab ells à la Capitanía general. En Frederich Soler se posà ab mà tremolosa la llarga catracòlica y l' tarot y se 'n anà ab ells, no tenintlas totas. Pero una vegada en presencia del qu' era en aquells moments amo y senyor de vidas y hiesendas se tranquilisà desseguida. El general l' havia enviat à buscar pera demanarli un favor, y l' favor consistia en que li traduhís al català un' alocució que s' proposava donar al poble.

No deixa de ser singular qu' en aquells días tan crítichs, un home com el Conde de Cheste, castellà fins al moll dels ossos y académich de la Llengua, pagués tribut à nostre idioma matern, empenyat en usarlo pera dirigir-se al poble català, no sols imaginant sens dupte que fentho aixís la gent l' entendria millor, sino també tal volta que s' arribaria à guanyar las simpatías populares.

En lo darrer s' equivocava de mitj à mitj. Ab tot y que en l' alocució dirigida als CATALANS (aquest mot imprés en lletras molt grossas) fins se parlava dels *Peres* y dels *Jaumes*, tóthom se la va pendre à broma. Veritat es que era un tros de mala prosa de regust académich, sense calor ni vibració, y en cambi, plena de mots rebuscats. Als autors de las fullas clandestinas que invadían la ciutat els tatxava de *folicularios*, y al referir-se à la Revolució la calificava de *desharrapada bacante*. Encare recordo qu' en Soler va traduir l' adjetiu *desharrapada* per *espitregada*... No hi volia passar perque la gioriosa, que estava à punt d' eixir del claustre matern, se presentés *espellifada* ó *esparracada*... *Espitregada*, menos mal... y encare que hagués dit *núa*, millor, que aixís es com naixen las criatures.

* * *

Pochs días després de la publicació de aquest document, que fou escampat ab gran profusió per tot Catalunya, el Conde de Cheste tingué ocasió de vérela de prop à la *Bacante*. No portava la roba espellifada... [y qué havia de portar! ni estava tampoch borratxa de ví, sino en tot cas d' entussiasme...]

El poble en massa; senyors, menestrals, obrers, tan bon punt tingué noticia de la victoria de Alcolea, se llansà al carrer. ¡Quín frenesi! ¡Quina alegria!... ¡Quins crits més aixordadors! La Rambla, cap al tart, bullia de gentada. Y per allá al davant del Pasatje de Colón se veié la figura quixotesca del Conde de Cheste, à peu, y sense més companyia que la de dos ajudants, tractant de calmar à la multitut excitada. Encare 'm sembla que l' veig, ab sa cara rebeduda, decorada ab una barba sal-y-pebre, agitant els brassos com dos palas de molí de vent y exclamant: —*Calma, calma, señores!*

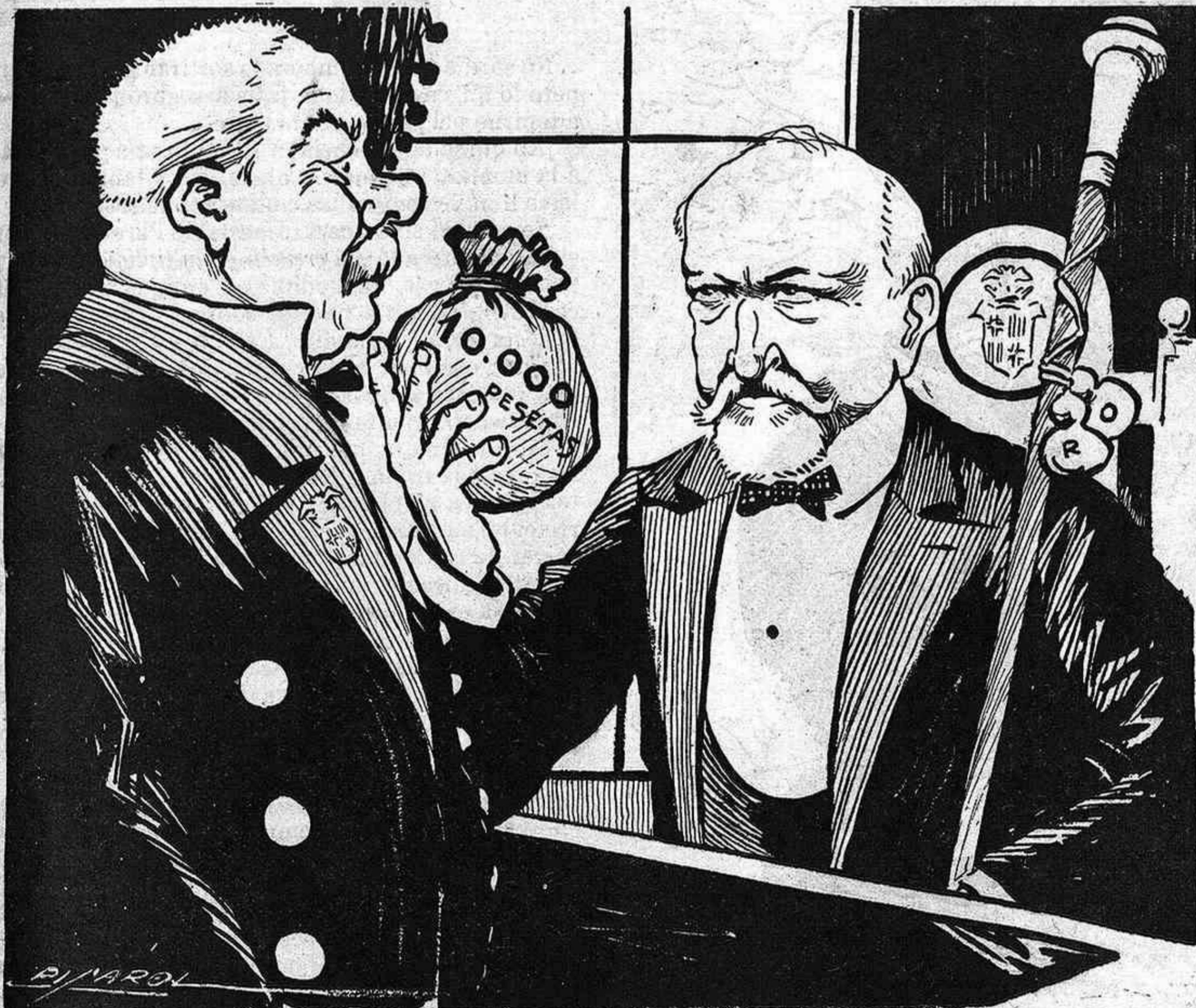
La gent s'anava apilotant al seu alrededor, de tal manera que l' amo de Catalunya fins feya pocas hores, ja no era amo de res, ni dels seus passos. La multitud l'empenyia, en remolins frenètics, siguent: semblava ell una palla arrastrada per una revinguda térbola, furiosa. Davant del Teatro Principal, en Lluís Carreras y l'Antón Llaberia, periodistas abdós, y abdós esprimatxats, alts y escandalençs com fantasmas, posantli mà a las espatllas y sacsejantlo ab forsa, li preguntavan:—*Y bien, ¿se pronuncia Vd. ó no se pronuncia?*

En això, un home mal carat obrí un ganivet; alguns li agafaren el bras y com una part de la multitud se fixés en aquest incident, el Conde de Cheste aprofità la ocasió, y desprendentse ab uria forta estraçada dels que l'subjectavan, arrancà a corre Rambla de Santa Mònica avall, fins arribar al reixat de las Dressanas que s'tancà darrera seu. La gentada que li corría detrás proferint forts vivas a la Llibertat y a la Revolució y mueras als Borbons, queda estacionada davant de la cortina del fort, que donava front a la Rambla desplegant una serie d'aspilleras ben poch tranquilisadoras.

Se digué que l'Conde de Cheste—que aquell dia va nàixer—al trobarse a cubert, en un rapte d'ira, manà fer foc sobre la massa de gent. Els soldats se negaren a obeirlo. Ja no era res.

* * *

IVAYA UNA MANERA DE RESOLDRE EL PROBLEMA!

—Tingui, fassis càrrec d'això.

—Pero expliquis, senyor Sanllehy: aquestas deu mil pessetas son pera extingir la mendicitat ó pera comprar escuradents pels pobres?

Y al següent dia, de bon matí, en un tren exprés y baix la salvaguardia de un regiment de infantería, se dirigi a Lleida y d'allí a la frontera de França.

Ab la restauració recobrà tots els honors, limitantse a ser, com havém dit avants, una figura decorativa de la Cort. A la terra dels Peres y dels Jauimes—com deya en sa famosa alocució—no crech que hi hagués tornat mai més, ab tot y haver ell iniciat y tancat a Barcelona el llarguissim reynat de D.a Isabel.

¡Y lo que son las coincidencias! L'obertura y la clausura s'havían d'efectuar en una mateixa diada, el 29 de setembre: l'obertura ab un torneig de per riure; la clausura ab una Revolució en tota regla.

P. DEL O.

RONDALLA NEGRA

La nit es tenebrosa; montanyas y planurias basardament evocan las ombras d'ella y ell; un cant d'amor congrúa la veu de las centurias y al cor de las oscuras llur silueta amagan las torres d'un castell.

Per timbarals y comas destrián las ventadas las negras cabelleras dels rous centenars, ab els torrents que glosan fatídicas tonadas

urdint tendras baladas,
teixint dolsos cantars.

S' esbomba en el misteri la melodia santa
desde 'l Montseny feréstech al mágich Pirineu;
dotz' horas son tocadas tot just, quan la complanta
qu' en l' àmbit s' ajeganta,
pels fondalars ombrívols ressona ab muda veu:

—Tú fores de ma vida la llum de la esperansa;
y en colossal desvari d' amor y d' anyoransa
per tú no més glatxa sedent mon pobre cor;
¿qué has fet de las promesas de gloria y benhauransa,
de ta paraula d' or?...

Senyor de la montanya y hereu d' altíu llinatje,
mon pare enmullerarme volgué com cavaller;
y ab voluntat de ferro maná, y orgull salvatje,
que ta divina imatje
borrés del cor indómit la punta d' un acer.

Poch temps després venia la mort esglayadora
de redempció á donarme son guardior remey;
si l' cor á las promesas deixava sens penyora,

IQUIN HORROR!

—Sórt, sórt que las fullas que cauen son d' arbre. ¡Ara figureuvs que fossin de ganivet!...

de guerra y de venjansa cumplía á la bon' hora
la inveterada lley...

—Cert es, donchs, que m' estimas?

—Per Deu qu' ara 'ns escolta,
jo 't jur' que ta ombra santa buscava en l' altitud;
y en la buydor inmensa que á l' éter giravolta
de la sagrada volta,
mon esperit vagava d' amor esma perdut.

—Darrera teu fugia d' aqueixa sotalada
bressol de mas angoixas, de llàgrimas y dol;
sens tú ni l' sol tenia per mí claror daurada,
ni somnis el cap vespre, ni excelsitud l' albada,
ni cants el rossinyol.

—Jo vull ab tú per sempre gosar d' eterna vida.

—Jo dolsament lligarme per siempre á ton albir.

—A gloria perdurable l' amor als dos convida,

—Frühimne sense mida!

—Volém dret al Empir!...

Ab goig sublim s' ajuntan las ánimas ardentes
fonentse adeleradas en un supréim anhel;
per un instant llampegan com fallas amatentas
las llums més resplendentas
de las regíons del Cel.

Las érticas montanyas s' adormen silenciosas,
las negras fondaladas també s' han adormit;
reposa l' vent, y acullen las auras misteriosas
baladas y llegendas, rondallas tenebrosas
de la callada nit...

J. BAUCELLS PRAT

BROTADA ESPLÉNDIDA

No sé si aquesta temporada sortirán gayres bolets,
pero lo qu' es d' oradors, ja 'ls asseguro jo que aném
á tenirne pel pare y per la mare.

¡Ab quina abundancia n' han brotat aquests días,
á la montanya lo mateix que al pla y tant en las vi-
letas humils com en las ciutats populosas!

No sembla sinó que 'l respectable Pare Etern, con-
siderant que alló del *creixéu y multipliqueuvs* es ja
massa rebregat, ha modificat l' antigua frasse bíbli-
ca y dirigintse als homes, sobre tot als homes d'
aquesta terra, els ha dit: *¡Alseuvs y feu discursos!*

¡Cóm cambian els temps!... Recordo com si fos
ahir la época aquella en que aquí els oradors podían
contarse ab els dits de las mans.

En Castelar á la tribuna del Congrés; el pare
Amores á la trona del Pi ó de Sant Felip Neri; mis-
ter Hume á la plassa de Catalunya, dalt d' una ca-
rretel-la, en Litrán y en Roig y Minguet al Círcul del
carrer de la Canuda... y ja estava acabada la llista.

Fer un discurs, un sermó, una arenga, era llavors
una cosa extraordinaria y al alcans sòls de contats
y distingits mortals.

Quan un artista de la paraula passava pel carrer,
els tranzeunts se l' ensenyavan embabiecats els uns
als altres, y plens de supersticiós respecte, exclamaven:

—¡Es un orador!...

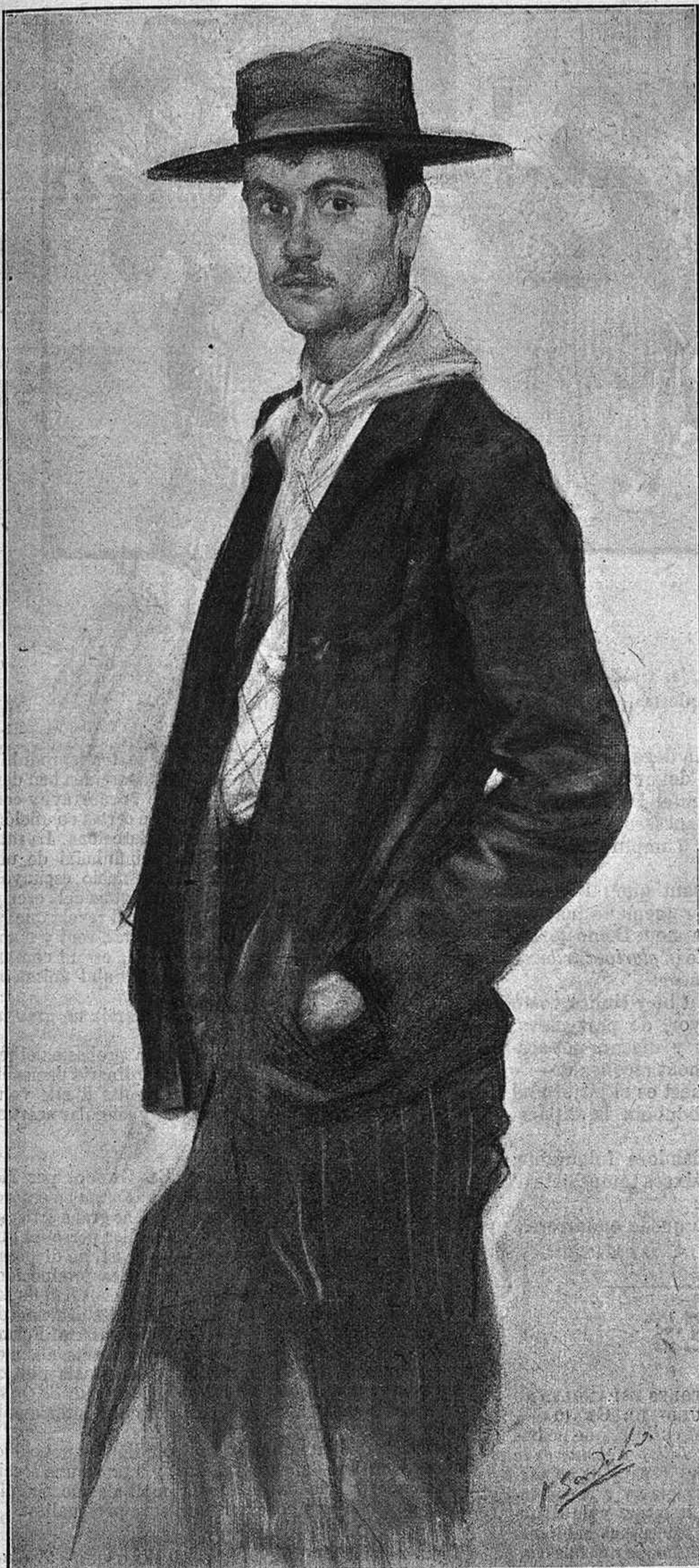
Y 'l seguían una estona y fins hi havia qui apres-
surava el pas pera contemplarlo de *frente* y poguer
tenir el gust de dir á la dona y als fills, al tornar á
casa:

—¿No ho sabeu?... He vist á Fulano, aquell senyor
que fa aqueixos discursos tan bons y tan llarchs.—

Avuy... Rara es la familia que, gran ó petit, no
conta en el seu *seno* ab un orador de més ó menos
empenta.

N' hi ha de totes classes. D' artístichs, de científichs,
de fotogràfichs, de polítichs. El ram de polí-
tichs, especialment, es el que sembla estar més ben
assortit.

ES VERITAT

—Tambien ez ocurrencia querer zuprimir loz consumo. ¿En qué noz ocuparemo entoncez loz matuteroz?

Lo curiós es la manera inesperada com alguns d' ells se revelan.

Home hi ha del qual ningú s'atreviría á pensarne la cosa més mínima, y á lo millor, com qui agafa la verola, ¡plaf!.. orador.

¡Y quín orador!... La liquidació del home pel home, els drets inmanents y inalienables, la renovació social y retrospectiva... Als contundents cops de la esmolada destral de la seva eloquència, tot queda desfet y trossejat y en estat sòls de passar á mans del drapayre.

Una senyora que m' honra ab la seva amistat, m' ho deya l' altre dia:

—¿Sab el meu fill segon?

—Aquell que colecciona cromos de capses de mistos y tenia tanta trassa en fer volar l'estel?

—¡Angela!... Donchs, s' ha tornat orador.

—¿Cóm ha sigut?

—Ningú ho sab; ni ell mateix. Un dia, per pura curiositat, va assistir á un meeting, y, de repent, engrescat ab l'exemple dels que peroravan, s'alsà com un mal esperit, s'enfila d'un brinco á la tribuna y, sense demanar la paraula ni res, se posa á enrahonar, y.. en fi, tan bé va ferho y ab tant calor va expressarse, que, al sortir, la policia ja'l volia agafar...—

Y com aquest jove, no'n vulguin més de cassos.

Es una constelació, una verdadera passa, contra la qual no hi ha aturador ni preservatiu de cap mena.

Exemple edificant, fresh y palpable, el meu sabater.

Hi vaig ahir per veure cóm me tenia un parell de sabatas, que ja me las havia d'haver enviadas el passat diumenge y'm surt la seva senyora dihentme qu'ell no hi es.

—Bueno —replico jo;—pero ¿y'l calsat?

—No está encare, no ha pogut acabarlo.

—¿Cóm s'entén? Si ja fa lo menos quinze días que l'havia de tenir llest...

La sabatera va deixar escapar una rialleta plena d'intenció.

—Oh! Si no tingués altra feyna que fer sabatas!...

—¿Donchs, qué més fa?

—Discursos. Ha sortit un orador de primera. Y ab uns ademans, un moviment d'ulls!... ¿Vol anarlo á sentir

SUPOSICIONS

—Mingo, las tiradoras boers ¿que son aquestas?
—No. Aquestas ja tiran, pero 's contentan ab tirar l' am.

aquést vespre?... Parlará sobre la degeneració de la rassa caucásica y l' pauperisme del quart estat...

—Valdría més—vaig estar tentat de dirli—que deixés corre el pauperisme y l' Cáucasso, y s'cuydés d' estirar el nyinyol, pera poder cumplir millor ab els seus parroquiáns.—

Pero 'm vaig contenir, y pensant que tal vegada ab las mevas paraulas de decoratgement anava—¡qui sab!—á tallar las alas á un nou Demóstenes, capás de renovar l' antich brill de la gloriosa tribuna espanyola, vaig limitarme á respondre:

—Tot aixó está admirablement bé y tindrà vosté la bondat de felicitar al seu senyor, de part meva; però díguli que, si entre discurs y discurs pot acabarme las botas, li quedaré altament reconegut.—

Perque, aquést, caballers, aquést es el pitjor mal que en la majoria dels cassos produheix la ditxosa oratoria.

La eloqüencia brilla ab resplandors fulgurants; la paraula arrebata l' auditori y aixeca tempestats d' aplausos...

Pero, entre tant, ¡ay! la feyna queda endarrera...

A. MARCH

LLIBRES

CATALUÑA JUZGADA POR ESCRITORES ESPAÑOLES NO CATALANES.—*Recopilación por JULIO DE GRACIA.*—Vels'hi aquí un' obra verdaderament curiosa, que podríá titularse; *Apología de Catalunya ó Llibre d' honor de la terra catalana*. Mes de cent escriptors espanyols no nascuts á Catalunya, compresos entre l' sigle XV y l' s comensos del XIX, en obras diversas de Literatura y de Historia s' han ocupat de la nostra terra y dels seus habitants en termes laudatoris que venen á desmentir el fals concepte de que en lo restant d' Espanya no se 'ns comprén, no se 'ns fa justicia.

Resulta singular qu' en molts dels textos reproduïts y que 's refereixen á sigles pretérits apareixen ben definides las qualitats característiques que encara avui conserva l' nostre poble, aixís com també certes condicions que marcan la fesomía de la ciutat de Barcelona. La rahó y la conveniencia de que Catalunya influixi de una manera preponderant en la vida de la nació espanyola apareixen degudament exposadas per alguns dels escriptors que figuraren en la recopilació, lo qual revela que les ansias, que ab tanta forsa, en l' actualitat, sent y manifesta l' poble catalá, tenen fondas arrels, essent com un llegat que 'ns han trasmés ab la sanch y ab l' ànima las passades generacions.

Baix aquest aspecte la recopilació ofereix un gran interès d' actualitat.

El recopilador, Sr. de Gracia, dona probas en el seu llibre de dues bonas condicions: extraordinaria paciencia per' extreure de tants y tants llibres molts d' ells volu minosos, els textos que feyan al cas, y singular acert en coordinarlos.

DOMENIKOS THEOTOKOPULOS (EL GRECO) per MIGUEL UTRILLO.—La primorosa revista *Forma* ha emprés un traball de vulgarisació de las obras dels grans artistas, que li agrahirán ab tot el cor totes aquellas personas que possehint afició á las Bellas Arts y bon gust, no disposan de medis materials per' adquirir aquellas produccions que per sas especials condicions forzosamente han de ser costosas. El llibre que tenim á la vista està al alcans de totes las fortunas: no val més que una pesseta. Forma un àlbum preciós de 50 grabats corresponents als més famosos quadros del Greco, un dels més genials pintors del sigle XVI. De algú com l' *Enterro del comte de Orgaz* se'n reproduxeixen, ademés del conjunt, interessants detalls.

Precedeixen al àlbum unes ben coordinadas notas biogràficas y críticas del egregi pintor, y l' tanca una secció de *Bibliografia* que ha de ajudar molt als que tinguin interès en estudiar y conéixer bé la seva personalitat.

TTRISTANY Y ISOLDA de RICARD WAGNER.—*Traducció adaptada á la música per GERONI ZANNÉ y JOAQUÍM PENA.*—Al igual que las demés traduccions de las obras

AMENITATS DEL LLENGUATGE

VOCABULARI ANTI-SOLIDARI.

del inspirat creador del drama lírich que porta publicadas *La Associació Wagneriana*, també aquesta conté al eostat del text l'exposició dels temes y figures musicals, qu' estan ademés anotats musicalment en un quadro si-nòptic; la paleta de la qual el gran compositor ne treya els colors y 'ls matisos de sas admirables creacions.

RATA SABIA

RESPOSTA

Estimat avi Riera:
la teva carta he rebut
y 't ben juro que he tingut
alegría verdadera
vejent que ma dissort fera
ha trobat un bon company
que 's compadeix del meu dany
no fent com amich *camama*
que diuhen, si un hom s' exclama,
que *tal dia farà un any*.

Envejo ta sort galana
puig ben tranquil pots gosar
de la pau de Vilassar
qu' es una pau octaviana,
tenint dret á la galvana,
declarantse lliure el jeure,
poguent á gust menjá y beure
y no havent de fer may res...
¿Que pots desitjar ja més?
T' envejo: m' ho pots ben creure.

Compara la gran sort teva
ab la meva gran desgracia;
tú vius entre democracia,
jo d' un cacich que subleva
haig de soportar sens treva
els processos á trompons;
tú t' afartas de capons,
jo menojo esquálidas guatllas:
á tú 't tocan els bons batlles,
á mi 'm tocan els Godons.

Ves si m' has fet salivera,
que accepto ab agrahiment
el galan oferiment
de ta amistat verdadera.
Prepara la fartonera
que potsé aquest mateix mes
ja 'm tindrás vilassanés
y si fas que no m' assequi
fins potsé 't faré l' obsequi
de passa'hi dos anys ó tres.

Pel menjar no passis pena,
que ja sabs que menojo poch.
Al dematí encendrécm foch
y courém una dotzena
de llonzas de bona mena
per no haver de menjá sols
el gabadal de fasols
ab que matarém el cuch,
remullanho ab ví del Bruch
qu' es un ví de molts bemols.

A las vuyt cap á esmorsar:
un plat de sopas bullidas,
quatre patatas fregidas,
porch... y para de contar
que no ns hem de revertar.
Res més en tot el matí,
y si á n' á tú ó á n' á mí
ens ve mal de cor, llavoras
anirém á fer deu horas
ab dos ous y un got de ví.

Aixís no fent el pavana
ab excessos de menjar,
arribarém al dinar
y podrém menjáns ab gana
l' escudella catalana,
la carn d' olla ab l' amanit,
badella, un capó rostit,
uns postres y... s' ha acabat.
Aixó sí; tot remullat
d' un ví del més exquisit.

A las quatre brenarém
d' una manera lleuera,
y qualsevol friolera
per 'llá á las sis menjarém.
A las vuyt ens posarém
á despatxá el bon sopar;
després una hora á voltar,
á las deu un vas de llet
y aixís l' home satisfet
ja se 'n pot aná á *clapar*.
No t' apuris pel dormí.

A un lloch hont no fassi nosa
m' hi fas ab qualsevol cosa
un jas y dormiré allí
ab la burra ó el pollí;
de res faig mals avaranys
puig no tinch gustos extranys;
ja 'n tinch prou ab palla neta
y una noya boniqueta
de divuyt ó dinou anys.

Y així sense mal de caps,
sense lluytas ab cacichs:
fruhint ab tant bons amichs
com tú y els altres que sabs;
sense gastar gayres naps;
afartat igual que vint,
alsant el porró sovint,
y jayent á l' herba humida
passarém aquesta vida
menjant, bebent y dormint.

Ja ho sabs, donchs, compra minestra
que seguint el teu consell
vull fugir d' aquest tropell
y aquesta constant palestra.
La casa per la finestra
no vull que tiris per mí.
Ab la *paya* per dormí
y la teca ja 'n tinch prou.

¡Llástima, vatua l' ou,
que tot aixó sigui un dí!

JEPH DE JESPUS

PRINCIPAL.—ESPECTACLES GRANER

«*Permétim*» es el títol de un passatemps en un acte que avants d' estrenarse figurava ser de un tal Pastor, y que una vegada representat el Pastor se transformá en Puiggarí. En veritat que no n' hi havia pera fer tants misteris tractantse de una producció sense pretensions, y per tant exempta de perill.

En la música, deguda al mestre Esquerrá hi destacan uns quants números ben ensopagats.

Ab aquesta obra debutá la Sra. Morera, qu' es avuy nostra primera característica. El públich li tributá una carinyosa ovació.

Dilluns en Malats ens recreá ab un concert expléndit. Ho fou per son substancials y ben triat programa y per sa maravellosa execució, en la qual la potència del concertista s' aparellava ab el primor, y tot junt quedava marcat ab el poderós segell de la seva aventatjada personalitat. Decididament en Malats ha arribat allá hont arriban pochs concertistas. D' ell se pot dir que cada dia 'n sab més.

Entre obras culminants de Chopin, Beethoven, Mendelssohn, Gluck, Fauré, Tchaikovsky y Liszt, ens feu saborejar *La Tirana*, composició incomparable del Albeniz, qu' es mes que un quadro, un verdader poema andalús, palpitant de vida, exuberant de color y desbordant de poesía. L' Albeniz s' ha collocat ab ell á l' altura dels mes grans compositors moderns... y en quant á l' intérprete ¡ay! será difícil que se 'n trobi un altre

LA BASTILLA BARCELONINA

—¡Protesto contra els horrors del sistema cellular!

PER ETELLA A LA BIBLIOTECA DE
TENES BARCELONINES

que arribi á igualar á n' en Malats, en quant á la forsa de identificació y á la doma de las dificultats de que l' obra està erissada.

Els concurrents eixiren del teatro ab las mans calentas de tant aplaudir.

**

Pera 'l dilluns, 12 del corrent, concert de la María Gay, acompañada de son germá'l violinista Ll. Pitxot y'l pianista E. Wagner.

NOVETATS y GRANVÍA

Simultàneament en aquests dos teatros sigüé estrenada la sarsuela *La mala sombra*, lletra dels germans Alvarez Quintero, música del mestre Serrano.

Es un' obra ben ensopegada, tant per l' assumptu com per la pintura dels personatges, com també pel caudal de xistes que animan al diálech. Te donchs totas las de la lley pera quedar llarch temps estereotipada en el cartell. El públich no's cansará de aplaudirla.

Aixó en quant á la lletra. Per lo que respecta á la música, si bé en l' obra ocupa un lloch secundari, el mestre Serrano hi ha estat molt felís.

La mala sombra serà per sos afortunats autors un caudal inagotable de *bona sombra*. Els grassos trimestres que cobrin, lo qu' es aquesta vegada se'ls mereixen.

EN ELS DEMÉS TEATROS

Pochs días li han bastat al nou empressari del Liceo Sr. Volpini pera contractar una notable companyía y combinar las funcions que han de donar interés á la temporada.

Entre las sopranos hi figuran las Sras. De Lerma, Bianchini Capelli, Magliulo, David y Finoni.—Entre las tiples lleugeras las Sras. Galvani, de Luppi, y Ferraris.—Entre las mezzosopranos las Sras. Verger y Blanco.—En el ram de tenors: els Srs. Biel, Cartina, Scampini, Giorgini, Iribarne, Sa pella y Saludas.—En el de barítonos: els Srs. Batistini, Rebonato, Rasponi y Revello.—En el de baixos: els Srs. Navarrini y Giudici.—Mestres directors: senyors Golisciani, Belucci, Camaló y Lamote de Grignon, ademés del mestre Mascagni, contractat per un mes pera posar las sevas obras *Amica* y *Zanneto*. També s'estrenarà la *Esperia* de'n Lamote y una producció del mestre Urrien, inspirada en l' *Atlàntida* de'n Verdaguér.

Celebrarém que lo projectat se cumpleixi... y que vaji tot com una seda.

Una noticia interessantíssima.

L' insigne Novelli, de pas per Amèrica donarà demá una sola funció á *El dorado*, posant el preciós drama de Praga *Alleluja* qu' es una de sas creacions més admirables.

Figúrinse com s' omplirá l' teatro!

A *Romea* està á punt d' estrenar una nova producció en tres actes de'n F. Xavier Godó, titulada *Fugint del niu*.—Y al *Circo Español* preparan la primera representació de *La Hechicera*, una de las últimas produccions de'n Sardou.

En quant al *Tenorio* que aquests últims días s' ha desbordat, no val la pena de parlarne. Pera que perdre temps ab las rutinas.

FRONTÓ CONDAL

Els partits jugats durant la darrera setmana han sigut tots interessants, sobresurtint el del dia en que debutà en Bravo qui resultà guanyador per un tanto demostrant ser un saguer de primera.

FEMINISME PRÁCTICH

—Pero, Tuyas... Tuyas... ¡per qué m' pegas?

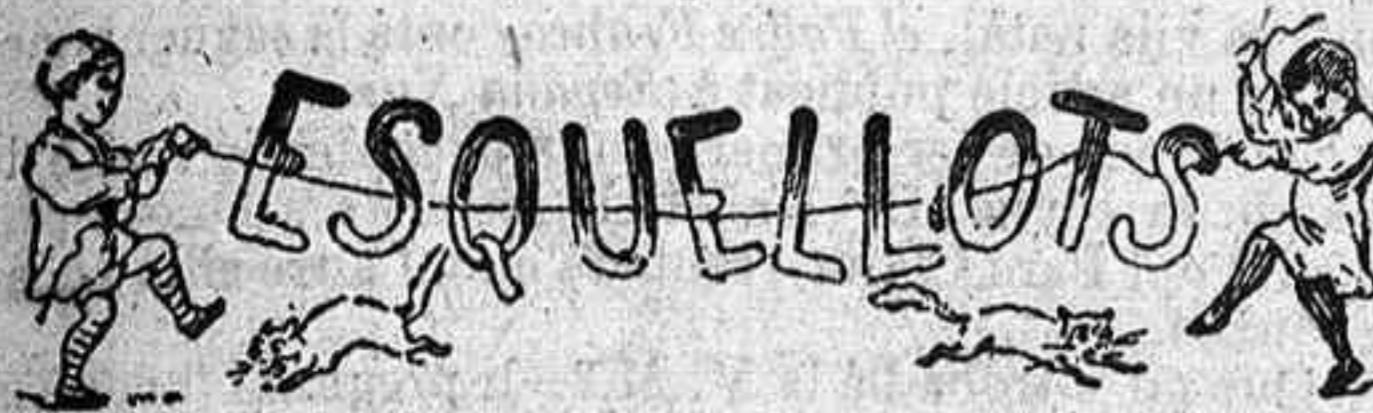
—Per ensenyarte á respectar al sexo débil.

Molta espectació hi havia pera coneixer el resultat de la combinació del diumenge formada pels germans Erdoza (vermells) y els Marquinesos (blaus), mes, per indisposició del Marquiñés saguer fou aquest substituït per en Salazar. Aquest partit el guanyaren el germans Erdoza, adelantantse de molts tantos, degut á que s' entengueren perfectament y remataren ab picardia. Els catedràtics varen quedar ab un pam de nás, donchs havíen pronosticat el triomf dels adversaris, que no varen fer sino espilar tota la tarde.—N. N. N.

UNA FRASSE ILUSTRADA

«En els assumptos del Cementiri no s' hi necessita llum.»

Molt ens alegrém de que's trobin á Barcelona els representants de casi totes las Diputacions provincials d'Espanya. ¡Benvinguts siguin á la que es avuy la capital de Solidaritat catalana!

L'Assamblea de Diputacions provincials es també un acte de Solidaritat, que s'encamina á obtenir un major respecte dels poders centrals á las provincias y una mica, mica de descentralisació administrativa.

Tot es comensar. Se comensa per la descentralisació y s'acaba per l'autonomía... Y pera major assegurarla, las provincias, divisió artificial del centralisme, recobran la forma natural de la regió.

•••

La presencia dels nostres hostes benvolguts ens ompla de falagueras esperansas.

Es molt convenient que vegin Barcelona y's posin en intim contacte ab ella, segurs de que al entrarlos pels ells els arribará al cor y al enteniment, y farán justicia plena á las aspiracions patrióticas del poble catalá, que aspira á reconstituir una Espanya nova sobre las ruinas de l'actual Espanya centralizada, corcada y empantaneada en la fangadera de las oligarquías y del caciquisme.

¡Pobre Juli Casals!

La seva defunció, en la flor de l'edat, ens omplí de fonda pena. Tant més, quan la causa que la produí sigué son excessiu amor de pare. La enfermetat tifóidea, que venia sufrint un de sos fillets, se li contaminà, per haver sigut ell qui l'assistía constantment. El fill s'ha salvat y el pare ha mort.

¡Pobre Juli Casals!—repetím.

Si'l diumenge á la tarde hagués pogut sortir de la caixa, estém segurs que hauría protestat enèrgicament contra ls que á pretext de honrarlo, varen ofendre 'ls sentiments sempre respectables de la seva família, erigint el seu cadavre en bandera de intransigència y de incultura.

Pero era mort y no s'hi pogué tornar.

L'opinió de tot Barcelona, inclús de la inmensa majoria dels republicans, enemichs de brutalitats y intolerancies, protesta contra la trista, abominable y macabrica hassanya del ídol del jipi-japa.

El governador Manzano se n'ha anat á Madrid.

¿Per qué?

Ningú ho sab. Allá mateix, en la Vila de l'Os diuhen que s'ha fet mitj fonedís.

¿Es que hi haurá anat á deixar la cullita de pomes?

Y si es aixís, ¿quí se les menjará?

•••

Interinament s'ha encarregat del mando el catedràtic de Medicina D. Mariano Betllés y Bertrán de Lys.

¡Un Sr. Mariano!

Serà precis que's termini aviat y de la millor manera que's pugui l'expedient entaulat á propòsit de abusos cometidos en el Cementiri de Montjuich.

Ahont sembla que hi ha més vius que morts.

Perque, sense que aquest se resolgui, no es pas possibile comensarne un altre relatíu á abusos que's denunciauen en plé Consistori y que's relacionan precisament ab la instrucció del expedient en qüestió.

Y quan se comensi l'altre serà necessari vigilar moltíssim per' evitar que á propòsit del mateix segueixin cometentse nous abusos, lo qual donarà lloc á que se'n hagués de instruir encare un altre... y aixís successivament fins al dia del judici final.

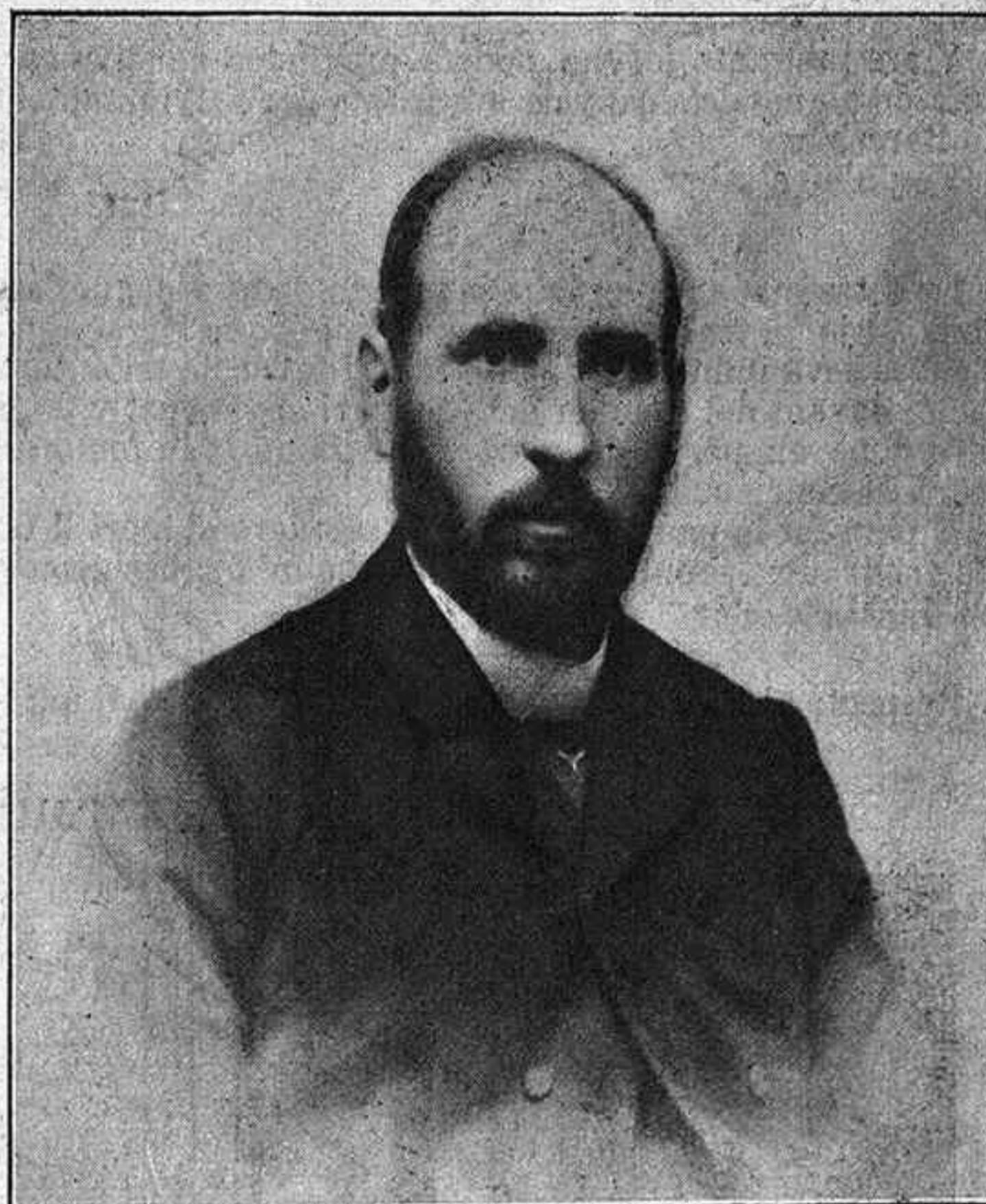
•••

Traball de cementiri.

La terra que s'extrau pera obrir una fossa, s'emplea tot seguit pera taparne un'altra.

Aixís també l'expedient que s'instrueix pera descubrir un abús, serveix tan sols pera posarne un altre en descubert.

L' HOME DEL DIA

SANTIAGO RAMÓN Y CAJAL

eminent metge espanyol, guanyador del Premi Nobel.

També Barcelona s'associa á la gloria alcansada pel ilustre professor Ramón y Cajal, á qui s'acaba de concedir el premi Nobel.

Ramón y Cajal es una gloria espanyola. Sos traballs y sos descubriments li han conquistat una fama sense contradicitors en el món científich. A Londres, anys enrera, li sigueu concedida la presidencia de un important Congrés.

•••

Y té més mérit el seu triomf per tenir que lluytar el sabi ab las més grans contrarietats. En el nostre país la ciencia no es protegida... Hi ha més encare: l'ambient es sempre advers als homes que s'hi dedican seriament.

—¡Qué ximples son!...—sol dir l'opinió vulgar.—¡No hi valdrà més, en lloc de consumir-se en el laboratori, dedicarse á guanyar céntims y viure regaladament, ri-hentse de tot?

Per fortuna en Ramón y Cajal no es sols un sabi; es ademés un home de carácter, un heroe de la persistencia.

•••

Un detall: quan era catedràtic del Colegi de Medicina de Barcelona, vivia en un modestíssim pis del carrer de la Lluna, com un proletari.

La major part del sou se n'hi anava en gastos d'estudi y de laboratori.

¡Molt ben empleat el premi Nobel! Es á la ff el pago, tot de un cop, de un inmens capital de ciencia y perseverancia acumulat en un llarg número de anys de privacions y d'esforços desinteressats en bé de la humanitat!

Ha cridat molt l'atenció que'l Sr. Sala, diputat per Tarrassa, s'haja separat de la majoria, declarantse independent.

¡Una Sala independent!

Pero un que coneix el seu esperit refinadament caciusta, preguntava:

—Per independent que sembli la Sala aquesta, ¿volen dir que no hi haurá cap porta secreta de comunicació?

Un matrimoni del Poble Sech ingressá en l'Hospital de la Santa Creu ab síntomas de intoxicació tan virulent que'l marit morí poch després de haverhi ingressat, y la seva muller continua allí en estat gravíssim.

Motiu del envenenament: un caldo que van fer ab una carn adquirida, segons digueren, al mercat de Sant Antoni.

Y ara pregunto jo: ¿no podría previndre aqueixa carnota de algún dels canyets autorisats per l' Ajuntament de Barcelona?

Vagin'ho á saber.

De totes maneras, en la presumpció de que pogués ser així, si jo 'm trobés en el cas de algú que hagués empleat la seva influència dictatorial en favor de tal autorisació; davant del cadáver del proletari envenenat y de la seva dona en perill de mort, sentiria un gran remordiment de conciencia.

Y pera fer la pau en lo possible, sisquera al mort li faría erigir una sepultura... encare que m' hagués de costar 5,000 pessetas.

Respecte al Pare Claret que acaba de ser *estatuat* á Sa-

llent, sa vila natal, el *Padre Franco*, conta la següent anècdota en un article publicat á *Espana Nueva*:

«El dia que of per primera volta la confessió real ó finida de la reyna (D.ª Isabel II), aquesta's colocà prop del silló del Pare Claret, sentada en un altre silló encare més luxós.

— Que no 's troba bé la V. M.? — li pregunta'l confés.

— Sí, pare meu: pero per qué ho pregunta?

— Com veig qu' está assentada...

— Es privilegi dels reys d' Espanya.

— Molt bé, no ho discuteixo; pero, jo, senyora, 'm confessó ajonollat, y no escolto á ningú en confessió com no s' ajonollí. Davant de Deu tots som iguals. Dongui, donchs, per presentada la meva dimissió.

La reyna en lloch d' acceptarla s' ajonollá, y de aquella hora en avant se confessá com tot lo mon, professant á n' aquell home plé de rudesa pero sincer y franch una fonda estimació filla de un gran respecte.»

Un bon número de alumnes de la Escola d' Enginyers Industrials han protestat contra alguns dels seus companys que han fet certas manifestacions de aplauso á la famosa Pastoral del bisbe de Tuy.

En la protesta se declaran enemichs de tota manifestació política ó religiosa que pugui alterar els sentiments de companyerisme tan necessaris pera la bona marxa de l' Escola.

Van bé.

Pero escoltin: ¿no creuhen que tot se podría conciliar introduint á l' Escola una nova especialitat?

Així com hi ha avuy la especialitat química y la mecànica, poch costaría d' establirne un' altra que dongués dret á obtenir el títul de *Enginyer industrial religiós*.

¿No es per ventura la religió una de las més importants industrias espanyolas?

Havém tingut el gust d' assistir als concerts de piano que ab motiu de la inauguració de son establiment y pera donar á coneixer el nou aparato *Simplex*, varen organizar els Srs. Coca y C.º

El tal aparato *Simplex* es una troballa. S' aplica á un piano de teclat corrent y funciona ab sols moure uns pedals als quals respón un senzill mecanisme de rellotjeria, tenint cuidado no més de manipular ab la regularitat necessaria una *regleta* que dona la marxa justa dels temps, cosa á que qualsevol que tinga una mica de intuició musical pot atrevirse. En dits concerts, quins programes se componian de las més difícils obras dels grans mestres, va demostrarre que'l *Simplex* pot manejarlo ab èxit fins una criatura.

El nou invent recorda al nomenat *Pianola*, pero qui compari l' un aparato ab l' altre no pot menos de fer pronòstichs y exclamar: *Esto matará á aquello*.

LA CARNICERA: —¡A la bona llengua, noyas, á la bona llengua!
EL SENYOR BERMUDEZ: —¡Dialecto, dialecto!

MISTERI?...

¿En mitj del bosch, tan bonica
y ab aquest brill als ulllets?
M' hi jugo qualsevol cosa
que no hi vé á buscar bolets.

Armonías españolas.

Un diputat molt aixerit, el Sr. Morote, ha presentat al Congrés una proposició demandant l'abolició de la pena de mort.

Ara bé. ¿Saben vostés cóm la comenta aquesta notícia la premsa diaria?

Un periódich:

«La proposición del señor Morote llega en buen hora. La supresión de la pena de muerte es cosa que á todos parece oportuna.»

Un altre periódich:

«No pudieron escoger ocasión peor los partidarios de la abolición de la pena de muerte.»

¿Qué 'ls sembla?

Després d'haver llegit aixó, lo qu'es als que en l'ac-

tualitat tenen pendent una sentència de pena capital, ja 'ls planyo.

L'ase'mlich si deuen saber á quina carta quedarse.

Als obrers municipals el dia dels Morts va concedírsels mitja festa.

¿Justament perque era el dia dels Morts?

¡Ah, vius!

Un diari local, suposém que ab tota bona fé, demana que pera honrar la memoria del fundador de las societats corals se dongui el nom d'en Clavé á alguna de las nostres vías públicas.

Devém fer present al aludit diari que, de seguirse la seva indicació, els carrers que portaran aquí el nom d'en Clavé ja serán tres.

Perque á Sans n'hi ha un. Y á Sant Andreu un altre.

Y ara que l'Ajuntament tracta d'evitar que hi hagi en els carrers repetició de noms, me sembla que no es pas aquesta la manera més eficàs d'ajudarlo en la seva tasca.

Ja hi torném á ser.

Un particular ha demanat autorisació al Ajuntament pera vendre carn de caball.

¡Hum!.. Opino que, encare que obtingui el permís, el solicitant fará un flach negoci.

Aixó de la carn de caball es una cosa á la qual el públich sempre *hi ha tirat cossas*.

Un eco de la nit dels catorze meetings.

«El señor Careaga cede la palabra á su hijo Juanito, quien pronunció un discurso bello en la forma...»

Vaja, que en Juanito va pronunciar un discurso *bonito*.

Y, naturalment, sigué molt *aplauditido*.

Quedo *enteradito*.

Y hasta un altre *meetingito*.

Figúrinse si está *El Progreso* ben enterat de las costums locals, que diu que la vetlla del 31 d'octubre es á Barcelona una festa. «Una fiesta familiar que la tradición ha consagrado en la víspera de Todos los Santos.»

La afirmació, apart del seu sabor espantosament clerical, es del tot falsa. Aixó de la víspera de *Todos los Santos* será tal vegada cert á Pontevedra: aquí no. A Barcelona, la festa tradicional no es la vigilia de Tots Sants, sino la vetlla del propi dia.

¡Cóm se coneix que 'ls redactors del diari de D. Alejandro son d'*allende el Ebro*!

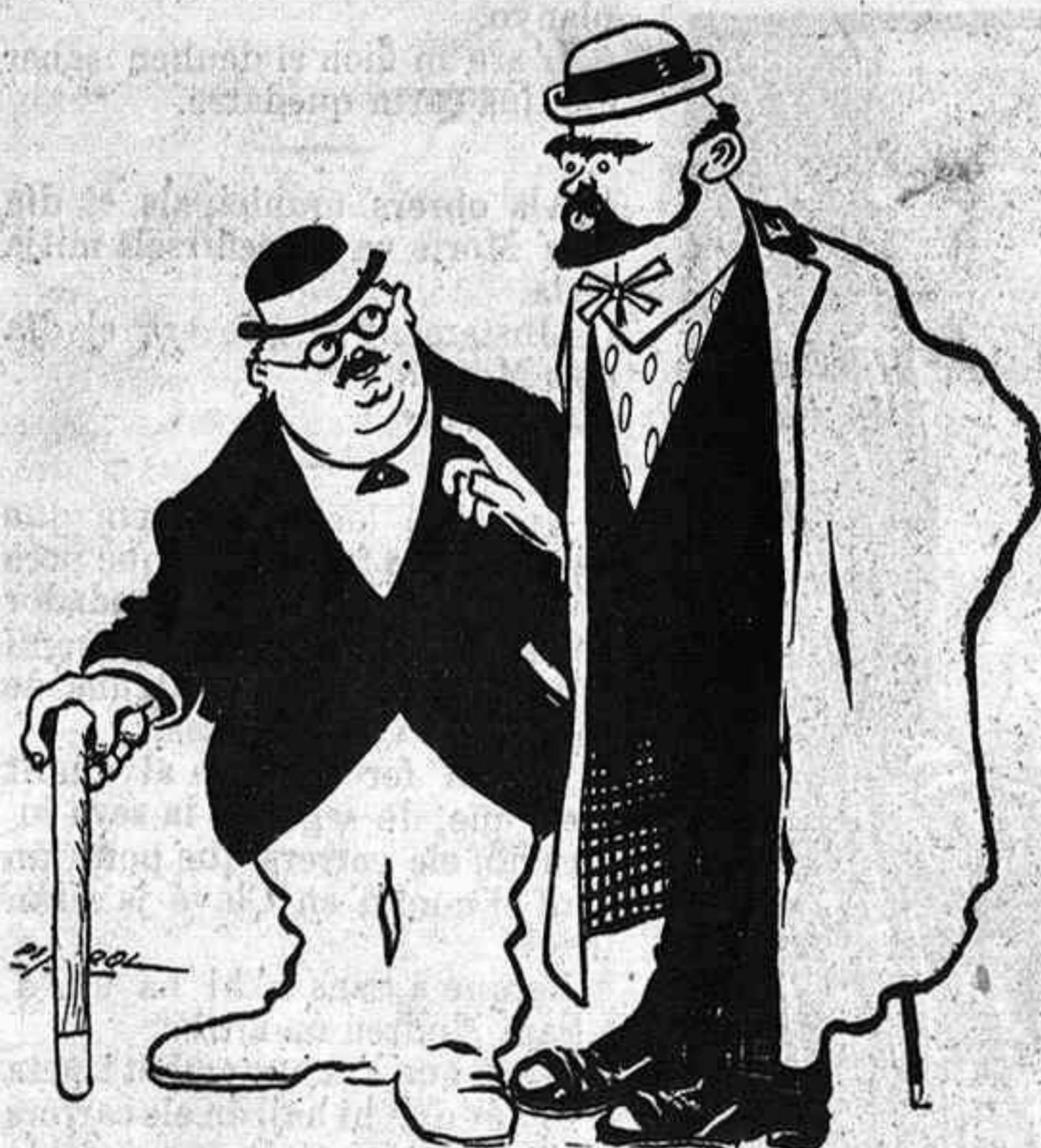
Un'altra demostració de la mateixa malaltia.

Se tracta del entierro del diputat provincial Sr. Juli, verificat el passat diumenge:

El Diluvio: «El cadáver de Juli, en la plaza de Palacio, fué colocado en el coche mortuorio para ser llevado al cementerio.»

El Progreso: «El cadáver fué conducido siempre en hombres, de suerte que el cariño hizo innecesario el coche mortuorio.»

QUID PRO QUO

—¡Ayay!.. ¡Al Poble Nou hi fa mes calor que á Barcelona?

—¡Ja ho crech! Y no poch. ¿No ha sentit vosté parlar mil vegadas del estiuhet de Sant Martí?

Y ara, al que ho vulgui més clar, que hi tiri aygua.
Si aquests embulls armém
en cosa qu'hem vist tots, qu' es tan notoria,
¿cómo volen que tinguém
ni una gota de fé en la vella Historia?

S'ha presentat á las Corts una proposició de Lley, demandant que s'reconegui á Barcelona la facultat d'elegir el número de Diputats Provincials y de Diputats á Corts que de dret li corresponen.

Dels primers n'hi tocan vint ó siguin quatre per cada parell de jutjats de primera instancia que posseix la ciutat.

Y de Diputats á Corts n'hi corresponen onze, á tenor del cens de població.

* * *

A pesar de tractarse de una demanda tan justa y acogida á las prescripciones de la Lley, vostés veurán com el Gobern s'hi fa de pernas.

Perque ell ja sab per endavant que ni dels vint pares de la província, ni dels deu pares de la patria, á n'el Gobern ha de tocarhi ni un.

Y aixó que li fa perdre l' món de vista, li fa perdre de vista la lletra de la Lley.

A Madrid trossejan y roban els banchs que l' Ajuntament coloca en alguns passeigs com la Moncloa, la Florida y la Pradera del Corregidor.

Aixís ho consigna ab no poca amargura un periódich de la vila del os.

Si tanta afició tenen á destruir banchs, podrían trosejarne un, y estich segur qu' Espanya entera 'ls aplaudiría.

¿No saben quién? El banco azul.

Se queixan els metjes y apotecaris de la despreocupació y l' arbitrarietat que hi ha hagut en la organisiació y provisió de cárrechs del nou Hospital Clínic.

S'assegura que desde la familia del ministre del ram, fins á la del rector de la Universitat, totes están representadas en las nóminas de aquell establimet.

No té res d'extrany. El lema dels als burócratas espanyols sempre ha sigut el mateix: «Els parents á la nominà y l' país al hospici.»

Un suicida resolt. El fet tingué lloc á la capital de Hungria.

Avants de clavarse un tiro, redactá l' document que van á llegir, dirigit al Procurador general del regne:

«Data del meu suïcid: 9 de octubre á dos quarts de vuit del vespre en punt.

» Motius: penes amoroses y falta de quartos.

» Pera 'ls meus parents: ¡Perdoneume!

» Pera la policia: Súplica de que no 'm fassi fer l'autopsia.

» Pera 'l meu amic Arthur N.: Te lego 'l rovòlver ab el qual vaig á matarme. El nostre comú amic X. últimament me va enmatllevar 5 florins. Son teus. Reclamals'hi y béute'ls á la meva memoria.

» Pera 'ls meus acreedors: Com ningú ha de plorar la meva mort, conto ab vosaltres. Penseu que no heu de cobrar.»

Rigurosament històrich.

Un periódich de París, *La Revue*, indica un medi segur d' evitar els perills de la mort apparent. Prenguin nota las personas temerosas de una inhumació precipitada.

Es sabut que la putrefacció es l' única senyal segura de la mort de una persona, y que la putrefacció comensa sempre pels pulmons. Donchs el medi consisteix en introduhir en el forat del nas del subjecte un paperet en el qual s' hi hajen trassat caràcters ab una solució de acetat neutre de plom. Essent aquesta solució incolora, l' escriptura resta invisible: pera ferla apareixer precisa que 's desprenguin del pulmó vapors sulfídrichs. De manera que si al cap de 24 horas el paper permaneix intacte l' fulano no ha mort. En cas contrari ell mateix ha suscrit la seva fé de defunció.

Y resultará la cosa fins divertida si en el paper s' hi escriu una frasse alegre ó despreocupada.

Com per exemple: —¡Llestos! Ja podeu tancá els finestrons! Y hasta la vista!

Aquí, el problema de la mendicitat no 's pot resoldre. En cambi á Melilla...

A Melilla el govern espanyol ampara y dona socorro á una infinitat de moros pobres que s'han refugiat en aquella plassa, fugint de las molestas visitas que 'l Rogié fa als seus llogarets.

Y no 's pensin que 'l gasto importi una friolera. Cent xeixanta duros cada dia li costa á Espanya la broma filantròpica.

Conque, ja saben els pobres barcelonins com s' ho han d' arreglar pera sortir de penas.

Se fan moros y 'cap á Melilla falta gent!

Xascarrillo de postres.

Entre bolsistas:

—¡Quant de temps sense veure't! ¿Y donchs que t' has separat dels negocis?

—Per forsa. He quebrat.

—¿De veras?

—Paraula de honor!

NOTAS DE CASA

El «Petit Pelayo» ha tingut la galanteria de remetre'ns vint vales pera una tassa de café persiano, nova beguda que 's despatxa al kiosco de Canaletas.

... Pera visitar la *Exposició Fuster*, oberta desde el 1.er de Novembre, hem rebut de la Casa Esteve, Figueras y Successors de Hoyos (Santa Ana, 6) una invitació, que agrahim coralment.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO ÚLTIM NÚMERO

1.ª XARADA.—Cap-de-vila.

2.ª ANAGRAMA.—Polca—Copla.

3.ª TARJETA.—Clara Sol.

4.ª TERS DE SÍLABAS.—GI RO NA
RO SE TA
NA TA LIA

5.ª CARTA NUMÉRICA.—Marcelino—Ramón—Calella—
Mariano—Emili.

6.ª GEROGLÍFICH.—Demà serà un altre dia.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Impremta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Aviat, molt aviat

Aviat, molt aviat

MES AVIAT DE LO QUE 'S PENSAN
sortirà el

POPULARÍSSIM, AMENÍSSIM, INTERESSANTÍSSIM Y VARIADÍSSIM

ALMANACH DE LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

pera l' any 1907

Contindrà entre altres
novetats una ayrosa

Cridarán l' atenció entre
altres planas iluminadas

CUBERTA ELS SIGLES

original del elegant artista Tomás Sala
alegorías caricaturescas en colors, per Picarol

Literaria y artísticament considerat,

I' Almanach de La Esquella pera 1907

valdrá molt més de lo que 'n farém pagar.

El preu, com sempre, per variar: UNA PESSETA

Els senyors corresponsals que no hajin encara formulat *pedido*, que no s' adormin.

DIETARIOS PARA 1907

Desde 1 á 4 pesetas

OBRA NOVA

NOVEDAD

ACABA DE SALIR

NIT DE REYS | Las flores del mal | El libro de mi amigo

PER

APELES MESTRES

Preu: 1 pesseta

POR

CARLOS BAUDELAIRE

Un tomo en 8°

POR

ANATOLE FRANCE

Ptas. 3'50

Ptas. 8'50

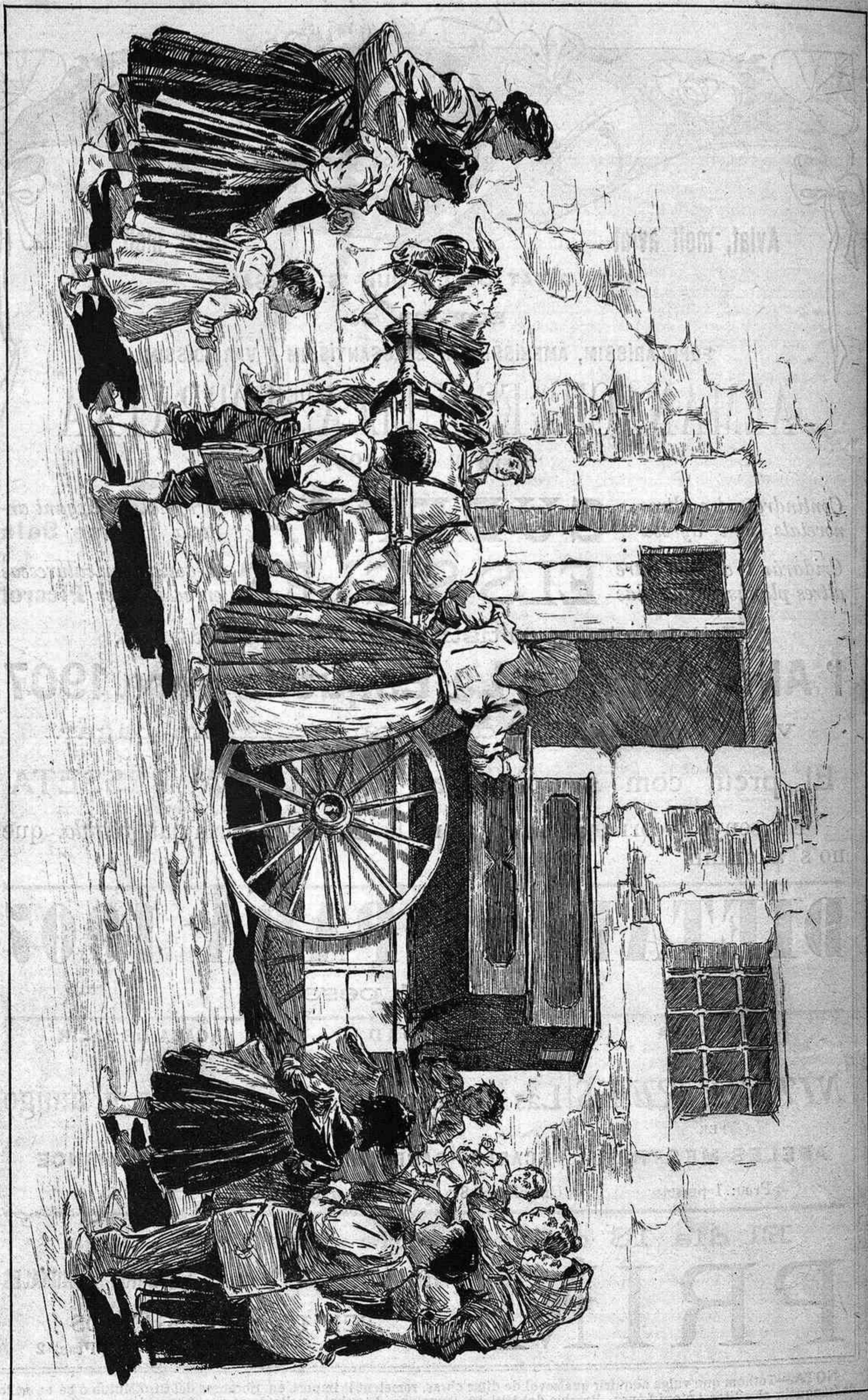
El dia 13 del presente mes aparecerá

PRIM

Tomo 9.º de la 4.ª serie de EPISODIOS NACIONALES
DE
BENITO PÉREZ GALDÓS

Ptas. 2

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responem d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

— ¿Els Segadors volen?
— Sí, senyora.
— ¡Ja 'ls deixan tocar els liberals d' aquest poble?